

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o razvoju politike notranjega trga z ljudmi za ljudi (mnenje na lastno pobudo)

(2012/C 143/04)

Poročevalec: **g. Pegado LIZ**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 20. januarja 2011 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje o naslednji temi:

Razvoj politike notranjega trga z ljudmi za ljudi (mnenje na lastno pobudo).

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela dne 1. februarja 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 478. plenarnem zasedanju 22. in 23. februarja 2012 (seja z dne 22. februarja) s 118 glasovi za, 3 glasovi proti in 8 vzdržanimi glasovi.

"Razlogi v prid Evropi se nenehno razvijajo. Evropa je koncept, ki ga je treba sproti prilagajati razvoju političnih in gospodarskih razmer."

(José Manuel Barroso, časnik Expresso, 19. november 2011)

1. Uvod

1.1 Približujemo se točki, ko bi moral biti po pričakovanjih Jacquesa Delorsa notranji evropski trg že dve desetletji dokončan, brez omejitev in kakršnih koli ovir. Za organizirano civilno družbo, ki jo predstavlja EESO, je to pravi čas, da se vpraša, kako daleč smo prišli in kam gremo.

1.2 Razmišljanje o notranjem trgu danes terja vnovični premislek celotnega modela evropskega projekta. Upravičeno se lahko vprašamo, ali bo Evropa – kot so si jo zamislili tisti, ki jo že 60 let marljivo gradijo kljub prizadevanjem nasprotnikov, da bi jo postopoma razkosali – leta 2050 sploh še obstajala kot vzor svobode, svetilnik kulture in zagovornica miru, bratstva med narodi in enakosti med ljudmi v svetu, ki ne pozna diskriminacije in preprek. To vprašanje je pred kratkim zastavil komisar Barnier v pronicljivem govoru na univerzi Humboldt.

1.3 Vprašanje je še toliko bolj aktualno danes spričo nemirov, ki spremljajo spopad Evrope s trdoživno krizo, ki je sicer bolj sistemske kot ciklične narave in tudi ni zgolj gospodarska in finančna, temveč je tudi kriza družbenih in kulturnih vrednot, iz katere preštevilne zainteresirane strani, katerih glas zastopa prav EESO, ne vidijo izhoda.

1.4 Soočamo se s krizo delovnih mest. V danih razmerah Evropa svojim državljanom ne more več zagotavljati delovnih mest. Edina rešitev iz tega težkega položaja je ustvarjanje rasti in glavni instrument za doseganje takšne rasti mora biti dokončno oblikovanje notranjega trga.

1.5 **Civilna družba se precej upravičeno sprašuje** o zmožnosti trenutnega institucionalnega modela EU, določenega z Lizbonsko pogodbo, da uspešno opravi s krizo; **dvomi**, da je trenutni gospodarski in finančni model sposoben učinkovite in ustrezne samoregulacije, ter izraža resne pomisleke zaradi

pomanjkanja doslednih in učinkovitih regulatornih ukrepov in vse več enostranskih in nasprotujočih si odločitev z vseh smeri; **se sprašuje**, kako je mogoče zagotoviti učinkovitejši in strožji nadzor nad finančnim sistemom glede na večkratna sesutja borz z vsemi neizbežnimi socialnimi in gospodarskimi posledicami; in **izraža zaskrbljenost** zaradi trdovratnih simptomov krize, ki kažejo, da bi se glede na pretečo svetovno recesijo sedanji evropski model lahko sesul. Civilna družba zato poziva svoje trenutne voditelje, naj pokažejo potrebno ambicijo in vizijo, da bodo lahko uspešno prenovili evropski gospodarski in socialni model v skladu z vrednotami in načeli, zapisanimi v Lizbonski pogodbi.

1.6 Zato je bilo še posebej razveseljivo, da so hkrati z nami tudi člani posvetovalnega odbora Efte sklenili pripraviti mnenje na isto temo in da smo se lahko z njimi posvetovali na skupnem sestanku v Oslu. (1)

2. Kaj je notranji trg in čemu je namenjen?

2.1 Zamisel o "skupnem trgu" se je pojavila že v izvirnem besedilu, in sicer kot **ključni instrument** za skladen razvoj gospodarskih dejavnosti, trajno in uravnovešeno širitev, večjo stabilnost, pospešen dvig življenjskega standarda in tesnejše stike med državami članicami (člen 2). **Notranji trg ni bil osnovan kot samostojna politika ali preprost dogovor o prostotrgovinskem območju, kot je Efta, temveč kot del celovite strategije.**

2.2 Tako je bil opredeljen širši okvir prihodnje politike notranjega trga, ki so jo nekateri upravičeno imeli za "kronski dragulj" evropske politike. Notranji trg naj bi bil "vzpostavljen postopno" v "dvanajstletnem prehodnem obdobju" (člen 8), in sicer najpozneje v 15 letih od začetka veljavnosti pogodbe.

(1) Glej skupne sklepe posvetovalnega odbora Efte in opazovalne skupine za enotni trg (OMU): <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.smo-observatory-smo-spotlight.21343>.

2.3 Kljub instrumentom, ki so bili pripravljene za njegovo uvedbo, pa je politična, družbena in ekonomska realnost zasenčila ideale iz leta 1957 in postalo je očitno, da tudi po 15 letih cilji, ki naj bi zagotovili učinkovito vzpostavitev "skupnega trga", še zdaleč niso bili doseženi.

2.4 Bela knjiga o dokončni uresničitvi notranjega trga iz leta 1985 je jasno določala, kako doseči ta cilj do leta 1992. Vendar je bilo čutiti, da bi bilo treba za izpolnitev političnih ciljev, zastavljenih v beli knjigi, dopolniti Rimsko pogodbo. Tako je nastal Enotni evropski akt ⁽²⁾, ki je prinesel velike spremembe, povezane z notranjim trgov, med drugim:

- a) sprejemanje ukrepov za približevanje zakonodaje za vzpostavitev notranjega trga s **kvalificirano večino**, namesto s soglasjem (člena 8a in 100a);
- b) prvo omembo **visoke ravni varstva** v zvezi z ukrepi za zdravje, varnost in varstvo potrošnikov (člen 100a(3));
- c) splošno uvedbo **vzajemnega priznavanja** na podlagi znane sodne prakse Sodišča Evropske unije iz sodbe *Cassis de Dijon* (člen 100b);
- d) jasen poziv k **ekonomski in socialni koheziji** kot ključnemu cilju, ki ga je treba upoštevati pri vzpostavitvi notranjega trga (člena 130a in 130b).

2.5 Nove določbe o uresničitvi notranjega trga pa so dobile pravo težo šele z ustanovitvijo Evropske unije z Maastrichtsko pogodbo ⁽³⁾ leta 1992, ko je postalo tudi kristalno jasno, da bo rok za izpolnitev cilja za dokončanje notranjega trga debelo prekoračen ⁽⁴⁾.

2.6 Postalo je očitno, da so se v večini držav članic znova pojavile zakonodajne in nezakonodajne ovire, ki so v povezavi s permissivno politiko Komisije skoraj popolnoma zaustavile vzpostavitev notranjega trga na številnih posebej pomembnih področjih, zlasti pri storitvah.

⁽²⁾ UL L 169, 29.6.1987.

⁽³⁾ UL L 191, 29.7.1992; prizadevanja za doseg dogovora med federalisti in njihovimi nasprotniki, ki so se izkazala za nekakšno ponovitev Spinellijevega projekta.

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije o delovanju notranjega trga po letu 1992 in nadaljnjih aktivnostih v skladu s Sutherlandovim sporočilom (SEC(92) 2277) z dne 2.12.1992 in mnenje EESO, UL C 201, z dne 26.7.1993, str. 59, katerih sklepi so še vedno aktualni in si zaslužijo vso pozornost.

2.7 Edini učinek številnih pobud, povezanih z dokončanjem notranjega trga, je bilo **nakopičenje enostranskih in nepovezanih ukrepov za zakonodajno usklajitev brez vsakršne krovne politike**; poleg tega so države članice tovrstne pobude pogosto zaustavile z nacionalnimi politikami, ki so omogočale omejevanje proste konkurence, s podeljevanjem nezakonite državne pomoči, uvedbo novih omejitev kvot ali enakovrednih ukrepov in sistematičnim zavračanjem vsakršnega napredka na ključnih področjih, kot so industrijsko povezovanje, obdavčenje in gospodarsko upravljanje.

2.8 Celo navidez uspešne pobude (npr. sprejetje schengenskih predpisov, uvedba enotne valute, nedavno priznanje območja pravice in svobode na ravni EU in vključitev Listine o temeljnih pravicah v končno različico Lizbonske pogodbe), ki so bile sicer dobro sprejete, imajo zaradi njihovega neupoštevanja ali pomislekov nekaterih držav članic le skromen učinek. Poleg tega so omejene po obsegu in področju uporabe (kadar niso kar odkrita tarča posmeha) in nimajo ključnih spremljevalnih ukrepov, kot je na primer učinkovita evropska finančna politika. Zgoraj navedeno kaže na **nesposobnost Evrope, da se spopade s trenutno krizo**, ki jo je pripeljala na rob prepada, kot je dejal Jacques Delors v intervjujih za časnika *Le Soir* in *Le Temps* 18. avgusta 2011.

2.9 EESO že dolgo opozarja na potrebo po spremembi paradigme, ki bo pri vprašanju dokončanja notranjega trga postavila v ospredje kakovost, namenila osrednjo pozornost praktičnim interesom in temeljnim pravicam državljanov, še zlasti potrošnikom in delavcem, in izenačila socialne vidike z gospodarskimi. To je del vizije, ki je usmerjena v ljudi, za razliko od dosedanjega, izključno gospodarskega pristopa, katerega posledica so vsesplošne omejitve, omahljivost, nejevolja in pomanjkanje zaupanja. ⁽⁵⁾

2.10 Sedanji predsednik Evropske komisije je na začetku svojega drugega mandata predstavil svojo novo vizijo enotnega notranjega trga za 21. stoletje ⁽⁶⁾, ki je sledila sporočilu Komisije *Agenda državljanov – Doseganje rezultatov za Evropo*. ⁽⁷⁾ Komisija je ustvarila vtis, da zagovarja temeljito spremembo svojega političnega pristopa k notranjemu trgu v končno korist državljanov in potrošnikov, s čimer je seveda vzbudila pričakovanja. Notranjega trga ni več obravnavala kot samostojno politiko, temveč kot del celovite strategije, predhodnice strategije Evropa 2020, med njegovimi glavnimi cilji pa je izpostavila povečanje zaupanja potrošnikov, spodbujanje gospodarskega povezovanja in socialne kohezije ter razvoj na znanju temelječe družbe v trajnostni Evropi sredi globaliziranega sveta. Glavni instrument tega novega pristopa je bila vse boljša regulacija v racionaliziranem in poenostavljenem zakonodajnem okolju. ⁽⁸⁾

⁽⁵⁾ Glej med drugim naslednja ključna mnenja EESO: UL C 39, 12.2.1996, str. 70; UL C 255, 14.10.2005, str. 22; UL C 204, 9.8.2008, str. 1; UL C 347, 18.12.2010, str. 8; UL C 44, 11.2.2011, str. 68 in informativno poročilo Učinek Lizbonske pogodbe na delovanje notranjega trga.

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije o enotnem trgu za državljane, COM(2007) 60 final, 21. februar 2007.

⁽⁷⁾ COM(2006) 211 final, 10. maj 2006.

⁽⁸⁾ UL C 77, 31.3.2009, str.15.

2.11 Da bi utrdila ta novi pristop, je Komisija zaprosila nekdanjega komisarja Maria Montija, naj pripravi podrobno poročilo, ki je bilo predstavljeno maja 2010. ⁽⁹⁾ Skoraj istočasno je Svet zaprosil skupino za razmislek, v kateri so bili ugledni posamezniki, med drugim Mario Monti, vodil pa jo je nekdanji španski predsednik vlade Felipe González, naj pripravi poročilo o obetih za Evropo do leta 2030. ⁽¹⁰⁾ Svojo vlogo je odigral tudi Evropski parlament in prav tako maja 2010 sprejel Grechovo poročilo, ki je bila podlaga za resolucijo o uresničitvi enotnega trga za potrošnike in državljane z dne 20. maja 2010. ⁽¹¹⁾

2.12 Vsi ti pomembni dokumenti v svojem bistvu opozarjajo, da je treba korenito spremeniti paradigmo pri opredeljevanju in izvajanju politik za dokončanje notranjega trga ter da je sedanjemu modelu pošla moč. Nadalje poudarjajo, da so kljub pomembnim dosežkom na nekaterih področjih rezultati na splošno premalo znani, pomanjkljivi in z več vidikov nezadovoljivi, in to v času, ko se Evropa sooča z nepričakovanimi izzivi in črnimi obeti.

2.13 Tovrstne pripombe in sklepe še utrjujejo redni zaporedni pregledi stanja notranjega trga ⁽¹²⁾, podrobne redne Eurobarometrove analize javnih mnenj, poslovnih tendenc in izkušenj z notranjim trgov v državah članicah, identične preglednice o oceni stanja za potrošnike na notranjem trgu ⁽¹³⁾ ter letna poročila Komisije o uporabi prava Skupnosti na splošno ⁽¹⁴⁾ s poudarkom na pravnem redu Skupnosti o varstvu potrošnikov ⁽¹⁵⁾. Ob ustrezni razlagi, analizi v skladu z ustreznimi merili in kritični presoji namreč nedvomno potrjujejo zaskrbljenost in dvome, izražene v omenjenih dokumentih.

2.14 Upati je bilo, da bo Komisija v odgovor na omenjene sklepe in glede na aktualno finančno krizo dejansko spremenila svoj politični pristop k enotnemu trgu in se odločila za popolnoma drugačen, nov pogled na enotni trg za 21. stoletje ter tako izpolnila pričakovanja, ki so jih v številnih izjavah izrazile vodilne politične osebnosti. Dokument o prednostnih nalogah za visokokonkurenčno socialno tržno gospodarstvo je tako pospremil razočaranje: kljub številnim priznanim prednostim je zgolj seznam 50 nepovezanih ukrepov brez očitnega strateškega pristopa, ⁽¹⁶⁾ njegove šibke točke in pomanjkljivosti pa so jasno izpostavljene že v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 6. aprila 2011 ⁽¹⁷⁾.

⁽⁹⁾ Nova strategija za enotni trg – v službi evropskega gospodarstva in družbe.

⁽¹⁰⁾ Projekt Evropa 2030 – izzivi in priložnosti; prav tako objavljeno maja 2010.

⁽¹¹⁾ Resolucija EP A7-0132/2010.

⁽¹²⁾ SEC(2011) 372 final, 21. marec 2011.

⁽¹³⁾ SEC(2011) 299 final, 4. marec 2011, to v veliki meri potrjuje raziskava Eurobarometra o uporabi e-komunikacij v gospodinjstvih.

⁽¹⁴⁾ COM(2010) 538 final, 1. oktober 2010.

⁽¹⁵⁾ UL C 18, 19.1.2011, str. 100.

⁽¹⁶⁾ UL C 132, 3.5.2011, str. 47.

⁽¹⁷⁾ Resolucija EP A7-0072/2011, ki temelji na poročilu odbora IMCO o enotnem trgu za Evropejce, (2010/2278 (INI), PE 456.691v02-00, 24. marec 2011), poročevalec g. CORREIA DE CAMPOS.

2.15 Te vrzeli tudi ni zapolnilo najnovejše sporočilo Komisije o izboru dvanajstih pobud, saj v njem ni razločiti skupne rdeče niti v temeljnem političnem pristopu za vzpostavitev notranjega trga, ki bi pojasnila, zakaj je omenjenih ducat pobud primernejših od katerih drugih, na primer tistih, ki jih v svojem mnenju navaja EESO ⁽¹⁸⁾.

2.16 Kljub temu se zdi, da nedavni izjavi predsednika Komisije in komisarja Barnierja ter najnovejši program Komisije ⁽¹⁹⁾ potrjujejo namero o spremembi paradigme pri prihodnjem uresničevanju notranjega trga. To potrujeta tudi Krakovska izjava ⁽²⁰⁾ in deklaracija evropskega usmerjevalnega odbora možganskega trusta Notre Europe.

3. Nova paradigma za dokončanje notranjega trga

3.1 Treba je ponoviti, da v skladu s politiko Skupnosti in ob upoštevanju temeljnih načel Lizbonske pogodbe **dokončanje notranjega trga ni samo sebi namen, temveč instrument** za doseg vrste političnih ciljev na različnih področjih. ⁽²¹⁾

3.2 Prav tako je pomembno ponoviti, da so ti cilji **hkrati ekonomski, socialni in okoljski ter vsi enako pomembni** in da je njihov končni namen zagotavljanje blaginje ljudi in spodbujanje vrednot človekovega dostojanstva, enakosti, svobode, solidarnosti, demokracije, pravne države in spoštovanja človekovih pravic (člena 2 in 3 PEU). ⁽²²⁾

3.3 Zato je treba ukrepe za dokončanje notranjega trga, katerih cilji so danes zakonsko veliko širši kot leta 1957, obravnavati z vidika omenjenih načel, vrednot in ciljev.

3.4 Notranji trg, ki je bil vse od začetka jasno zasnovan kot osrednji gospodarski steber zvezne naravnane Evrope, je treba vnovič premeriti skozi prizmo dogajanj zadnjih 30 let in aktualnega stanja. Sicer drži, da bi glede na trenutne okoliščine enotni trg utegnil postati nič več kot prostotrgovinsko območje (kot je njegova predhodnica Efta) in da njegova prihodnja podoba ni videti kot naravni rezultat nadnacionalnih političnih prizadevanj, temveč kot **najmanjši skupni imenovalec nacionalnih interesov posameznih evropskih držav**.

3.5 Zato je treba znova izrecno poudariti, da mora enotni trg **združiti nacionalne interese v celovit institucionalni**

⁽¹⁸⁾ UL C 24, 28.1.2012, str. 99.

⁽¹⁹⁾ COM(2011) 777 final, 15. november 2011.

⁽²⁰⁾ Po izvedbi foruma za enotni trg (ki jo pozdravljamo) 3. in 4. oktobra 2011.

⁽²¹⁾ UL C 93, 27.4.2007, str. 25.

⁽²²⁾ UL C 182, 4.8.2009, str.1.

sistem gospodarskega in finančnega upravljanja, ki ga je treba kaj kmalu preopredeliti in konkretizirati.

3.6 Prva poteza v tej smeri mora biti stvaren pogled na **omejitve notranjega trga** namesto poskusov, da bi ga z vsiljevanjem pogosto nepotrebnih in neupravičenih ukrepov, ki zgolj otežujejo poslovanje podjetjem, zlasti MSP (23), kamor sodijo tudi svobodni poklici, preobrazili v nekaj, kar ne more in ne sme postati. Tudi ukrepi za popolno harmonizacijo včasih niso upravičeni, saj bi moral biti poudarek na drugih vidikih, denimo na zagotavljanju kakovosti, kot to na primer velja za nekatera področja pravic in varstva potrošnikov. Poleg vidikov harmonizacije bi moralo imeti v evropski politiki notranjega trga osrednjo vlogo spet načelo "moč v raznolikosti".

3.7 Odločna, brezkompromisna in nepopustljiva podpora **programu za boljšo pripravo zakonodaje** bo ključna. EESO je vselej aktivno sodeloval (24) v omenjenem programu, in sicer ne samo zaradi zagotavljanja tehnično brezhibnih besedil in odpravljanja nesmiselnih in škodljivih upravnih bremen, temveč tudi na bolj temeljni ravni, tj. z zavzemanjem za **proaktiven pristop k oblikovanju zakonodaje in upravnih praks** ter tvornim sodelovanjem civilne družbe in zainteresiranih gospodarskih strani na vseh ravneh načrtovanja in opredeljevanja zakonodaje. Odbor predvsem meni, da bi bilo treba pripisati večji pomen **predhodnim ocenam učinka**, po potrebi bolj sistematično uporabljati **uredbe namesto direktiv** za zagotavljanje zakonodajne skladnosti in, kadar je to upravičeno, imeti pogum za preizkušanje novih instrumentov, kot je **neobvezni režim**, ki so bolje prilagojeni razmeram od trenutne zapletene zakonodajne mešanice. (25) Takšen pogum je treba imeti tudi, ko se je treba odreči pobudam Skupnosti, če te niso učinkovite ali prinašajo le majhno korist.

3.8 Podobno pomembno je tudi **pregledati, poenostaviti in kodificirati pravni red Skupnosti in upravne formalnosti** (26) ter s kirurško natančnostjo odstraniti vse, kar je neuporabnega, nepotrebne, protiproduktivnega ali celo škodljivega (27). To je seveda treba storiti previdno, saj bi ob nezadostni koordinaciji lahko izpadli osrednji zakonodajni vidiki, ki so ključni za najpomembnejša področja.

(23) UL C 376, 22.12.2011, str. 51.

(24) UL C 24, 31.1.2006, str. 39; UL C 175, 27.7.2007, str. 21; UL C 48, 15.2.2011, str.107.

(25) UL C 24, 31.1.2006, str. 52; UL C 175, 28.7.2009, str. 26; UL C 21, 21.1.2011, str. 26.

(26) Povratak k pristopu, ki ga je opredelila Komisija v sporočilu o posodobitvi in poenostavitvi pravnega reda Skupnosti (COM(2003) 71 final) z dne 11. februarja 2003 in ga je Odbor tudi nedvoumno podprl (UL C 112, 30.4.2004, str. 4), a je odlejš očitno utonil v pozabo.

(27) Glej mnenja UL C 14, 16.1.2001, str. 1; UL C 125, 27.5.2002, str. 105; UL C 133, 6.6.2003, str. 5; UL C 309, 16.12.2006, str. 18; UL C 10, 15.1.2008, str. 8.

3.9 **Geslo bi moralo biti: "Ureditev, ne zadušitev."** Potrebni bosta inovativnost in kreativnost, pa tudi svež pogled na predloge iz prvega poročila skupine neodvisnih strokovnjakov o zakonodajnih in upravnih poenostavitvah, ki so večinoma ostali neuresničeni, a so še vedno aktualni in bi morali biti ustrezno izpeljani. (28)

3.10 **Standardizacija** ima pomembno vlogo za upoštevanje modela "novega pristopa", ki se nanaša tako na produkte kot storitve. (29) Vendar pa je tudi tukaj potrebna natančna analiza potrebe, učinkovitosti in učinkov zadevnih ukrepov, tako da je pri normiranju storitev smiselno razlikovati med storitvami za notranji trg.

3.11 Podobno bo treba na novo spodbuditi in razširiti **informacijski sistem za notranji trg (IMI)**, povečati njegov obseg in okrepiti upravno sodelovanje v skladu s predlogi in priporočili, ki jih je EESO že večkrat izrazil. (30) Enako bo treba prenoviti mrežo SOLVIT ter ji zagotoviti nov okvir in ustrezna sredstva.

3.12 Treba bo tudi premisliti in preoblikovati **vodilna načela izgradnje notranjega trga** – zlasti načela vzajemnega priznavanja, (31) subsidiarnosti (32) in sorazmernosti (33) ter previdnostno načelo, ki je bilo doslej omejeno na specifična področja (na primer na varnost hrane), a bi moralo biti priznано kot splošno – ter določiti nove načine za njihovo opredelitev, ki bodo tesneje povezani z dejanskimi interesi ljudi.

3.13 Treba je **preudarno določiti prednostna področja** in ne samo bolj ali manj naključno izbrati peščico vodilnih ukrepov. Treba je delovati v skladu z natančno določenimi merili, ki bodo odražala jasen politični pristop Evrope (ki ga za zdaj še ni) in **ljudi brezpogojno postavila na prvo mesto.**

(28) COM(95) 288 final, 21. junij 1995.

(29) Glej UL C 120, 16.5.2008, str. 1, UL C 376, 22.12.2011, str. 69 in UL C 68, 6.3.2012, str. 35

(30) Glej UL C 43, 15.2.2012, str. 14 in druga tam navedena mnenja.

(31) Znova je treba preučiti poročila Komisije o uporabi načela vzajemnega priznavanja, ki so se začela s sporočilom Komisije z dne 16. junija 1999 (COM(99) 299 final), a so bila nato opuščena; glej mnenje UL C 116, 20.4.2001, str. 14.

(32) Ponoven pregled poročila Molitor, da bi ga oprali krivične obtožbe, češ da "stori korak naprej in dva nazaj" (glej Alexis Feral: *Le principe de subsidiarité, progrès ou status quo après le Traité d'Amsterdam?*, v: *Revue du Marché unique européen*, I, 1998, str. 95), kar je bila posledica njegovega nerodnega izvajanja s strani Komisije, in ga postavili za pravi "izziv sprememb", kot si ga je zamislil Jacques Delors.

(33) Tu je treba upoštevati več mnenj Odbora o zaporednih letnih poročilih Komisije v skladu s členom 9 Protokola o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

3.14 Med prednostnimi področji morata izstopati **storitveni sektor na splošno** ⁽³⁴⁾ in **finančne storitve za prebivalstvo** ⁽³⁵⁾, ki najbolj zavirata dokončanje notranjega trga in kjer je največja potreba po inovativnih ukrepih in instrumentih. EESO zlasti poziva Evropsko komisijo, naj spremlja ter redno in pregledno poroča o izvajanju direktive o storitvah, ki je zaenkrat edini zakonodajni akt, ki zagotavlja odprtje čezmejne trgovine s storitvami.

3.15 Področje, ki terja posebno pozornost, je vzpostavitev **notranjega trga za čezmejno e-trgovanje** v praksi, in sicer zaradi socialno-ekonomskih koristi za evropske potrošnike na splošno in zlasti za ljudi, ki živijo v odročnejših predelih, oziroma ljudi z invalidnostjo. Koristi bi imela tudi podjetja v EU, še posebej MSP, saj bi tako razrešili kopico že dolgo znanih vprašanj in težav. Vendar pa ključna orodja in mehanizmi, ki bi zagotovili zaupanje potrošnikov in njihovo zaščito ter ustvarili podjetjem naklonjeno okolje, še niso bili razviti. ⁽³⁶⁾

3.16 To še posebej velja za vprašanja drobitve trga, neskladja med veljavnimi predpisi, negotovost glede zasebnosti in zaupnosti podatkov, varnosti transakcij, pravnega varstva v primerih sporov, obstoja nezakonitih spletnih storitev, piratstva in kibernetske kriminalitete, ki bi jih morali povezano obravnavati različni generalni direktorati Komisije, da bi se vzpostavil **skladen zakonodajni okvir za resničen digitalni notranji trg**.

3.17 **Učinkovita uporaba prava Skupnosti** je področje, v katerega je treba vložiti več navora in kjer EU žal ni dosegla prepričljivih rezultatov. Le tako bo mogoče zagotoviti spoštovanje prava in učinkovito regulacijo ⁽³⁷⁾, saj presega ozko opredelitev "upravnega sodelovanja" ⁽³⁸⁾. V tem pogledu je **pravica do kolektivnega ukrepanja na evropski ravni** ključnega pomena za evropske državljane in jo je treba nedvoumno in nemudoma določiti kot dokončni način za ustrezno ugot-

vljanje odgovornosti pri kršitvah prava Skupnosti, kar bo spodbudilo prostovoljno upoštevanje zakonov. ⁽³⁹⁾

3.18 A najpomembneje bo opredeliti **parametre notranjega trga, ki v ospredje postavlja ljudi kot posameznike in državljanje**. Ta naloga ne sme biti prepuščena naključni skupini bolj ali manj razsvetljenih modrecev, temveč mora temeljiti na neposrednih prispevkih državljanov in civilne družbe ter mora upoštevati njihove pomisleke in zahteve kot tudi njihovo nezadovoljstvo in razočaranje.

3.19 Nujno je treba ukrepati, a hkrati zagotoviti, da bo to ukrepanje premišljeno in usklajeno. EESO zato ob dvajseti obletnici od leta 1992 predlaga **obdobje za razmislek** in kot svoj prispevek navaja nekaj tem, ki so po njegovem ključne za razpravo o tem področju.

3.19.1 Začeti je treba z razpravo, kako naj politiko notranjega trga vidno določajo temeljna načela in ključni cilji **Listine Evropske unije o temeljnih pravicah**, zlasti tisti iz naslovov IV in V, pri čemer mora biti posebna pozornost namenjena krepitvi socialne razsežnosti in pravic potrošnikov. ⁽⁴⁰⁾

3.19.2 Potrebna je tudi razprava o načinu **povezovanja sektorskih politik v okviru skupnega strateškega cilja** (ki obsegajo gospodarsko, industrijsko, trgovinsko, prometno, energetsko, okoljsko in potrošniško politiko ter politiko konkurence) **pod okriljem krovnega pravnega okvira, ki spodbuja povezovanje in krepi zaupanje socialnih in družbenih partnerjev** (potrošnikov, gospodinjstev, delavcev, podjetij, MSP itd.). Zato bi bilo treba vnovič ovrednotiti in spodbuditi strategijo Evropa 2020.

3.19.3 Nadalje potrebujemo razpravo, kako okrepiti in zagotoviti **ljudem svobodo gibanja in mobilnost**, še zlasti delavcem (zaposlenim ali samozaposlenim), učiteljem in študentom, zagotoviti, da so njihove socialne pravice – socialna varnost, pravno varstvo, nezgodno in zdravstveno zavarovanje, pokojnine ipd. – brez razlikovanja upoštevane v vseh okoliščinah, in hkrati pregledati sistem za priznavanje poklicnih kvalifikacij in izobrazbe. Pri tem morajo biti merilo visoki standardi kakovosti za varnost in zdravje potrošnikov v EU.

⁽³⁴⁾ Glej mnenja: UL C 221, 8.9.2005, str. 113; UL C 175, 27.7.2007, str. 14; UL C 318, 29.10.2011, str. 109.

⁽³⁵⁾ Glej mnenja: UL C 56, 24.2.1997, str. 76; UL C 95, 30.3.1998, str. 72; UL C 209, 22.7.1999, str. 35; UL C 157, 28.6.2005, str. 1; UL C 302, 7.12.2004, str. 12; UL C 221, 8.9.2005, str. 126; UL C 65, 17.3.2006, str. 113; UL C 65, 17.3.2006, str. 134; UL C 309, 16.12.2006, str. 26; UL C 318, 23.12.2006, str. 51; UL C 115, 16.5.2006, str. 61; UL C 100, 30.4.2009, str. 84; UL C 27, 3.2.2009, str. 18; UL C 100, 30.4.2009, str. 22; UL C 228, 22.9.2009, str. 62; UL C 228, 22.9.2009, str. 66; UL C 218, 11.9.2009, str. 30; UL C 318, 29.10.2011, str. 133.

⁽³⁶⁾ Ne glede na sporočilo Komisije z dne 22. oktobra 2009 o čezmejnem e-trgovanju med podjetji in potrošniki v EU, COM(2009) 557 final.

⁽³⁷⁾ Glej mnenja UL C 317, 23.12.2009, str. 67 in UL C 18, 19.1.2011, str. 95.

⁽³⁸⁾ UL C 128, 18.5.2010, str. 103.

⁽³⁹⁾ EESO upravičeno velja za zagovornika kolektivnega ukrepanja, saj se je temu vprašanju posvetil v številnih mnenjih, najbolj temeljito v: UL C 309, 16.12.2006, str. 1; UL C 324, 30.12.2006, str. 1; UL C 162, 25.6.2008, str. 1; UL C 228, 22.9.2009, str. 40; UL C 128, 18.5.2010, str. 97.

⁽⁴⁰⁾ Tu je treba upoštevati ugotovitve (in njihove posledice), predstavljene v poročilu Komisije o napredku na področju dejanskega uveljavljanja državljanstva EU v obdobju 2007–2010 (COM(2010) 602 final, 27. oktober 2010) in vzporedno objavljenem poročilu o državljanstvu EU iz leta 2010 – Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU (COM(2010) 603 final, 27. oktober 2010).

3.19.4 Zaradi spodbujanja socialne vključenosti in zaposlovanja je na mestu tudi razprava o **učinkovitem odpiranju trgov dela** za vse evropske državljane ter – po temeljiti preučitvi – odpravljanju neupravičenega razlikovanja in omejitev.

3.19.5 Posebno pozornost je treba nameniti že davno zapozneli opredelitvi **ustreznega pravnega okvira za podjetja socialnega gospodarstva**, zlasti evropske fundacije, vzajemne družbe in združenja.

3.19.6 Prav tako je nujna razprava, kako vzpostaviti **jasen pravni okvir za storitve splošnega pomena in zlasti**

socialne storitve, določiti merila kakovosti najpomembnejših javnih storitev in razjasniti veljavne predpise o javnem naročanju, konkurenci in državni pomoči. ⁽⁴¹⁾

3.20 Za konec je treba združiti prizadevanja in vire za oblikovanje **učinkovite komunikacijske politike za enotni trg** pod okriljem usklajene in integrirane komunikacijske politike Evrope, ki vključuje ljudi ter upošteva javno mnenje in evropske medije pri razširjanju zanesljivih informacij med državljane Evrope, še zlasti potrošnike, z inovativno uporabo digitalnih medijev. ⁽⁴²⁾

V Bruslju, 22. februarja 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽⁴¹⁾ Glej mnenje EESO, UL C 161, 13.7.2007, str. 80.

⁽⁴²⁾ Glej raziskovalno mnenje EESO UL C 27, 3.2.2009, str. 152 in mnenje na lastno pobudo UL C 44, 11.2.2011, str. 62.